

ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

«Ο Πατέρας»

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ όπως ο «Πατέρας» του Στρίντμπεργκ από το Σύγχρονο Θέατρο Αθήνας είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες επειδή αποτελούν δημιουργήματα ενός δημιουργού, όραμα ενός οραματιστή, ευθύνη ενός υπεύθυνου. Ο Γιώργος Κιμούλης μετάφρασε, σκηνοθέτησε, επένδυσε με μουσική το έργο και πρωταγωνίστησε σ' αυτό. Και η παράστασή του είναι σαφώς πλασμένη από ενιαία ύλη και συντίθεται από όμοια στιλιστικά στοιχεία.

Ο Στρίντμπεργκ έχει μια ιδιομορφία. Παρά την έμμονη σκλήρυνση των αντιλήψεων και το εξαντλητικά ειπωμένο ψυχολογικό περιεχόμενο, τα έργα του επιτρέπουν, παραδόξως, ποικίλες αισθητικές παραλλαγές στις σκηνικές τους ενσαρκώσεις. Ας θυμηθούμε - για αντίθεση - πόσο μοιάζουν μεταξύ τους οι ανεβασμένες από διάφορους σκηνοθέτες και θιάσους παραστάσεις έργων του Μπέρναρντ Σιο και του Όσκαρ Ουάιλντ λόγω σαφών στιλιστικών προδιαγραφών που υπάρχουν στα κείμενά τους.

Αλλιώς είναι με τα ονειροδράματα του Στρίντμπεργκ. Φαίνεται ότι ο καλύτερος τρόπος να επικοινωνήσει κανείς με τα όνειρα άλλων είναι μέσω των δικών του ονείρων. Έτσι και οι παραστάσεις, βασισμένες στα έργα του μεγάλου Σουηδού, είναι όνειρά των δημιουργών τους, και επειδή δεν υπάρχει τίποτα πιο προσωπικό από τα όνειρα, έχουν τόσο έντονη προσωπικότητα. Πώς ονειρεύτηκε, λοιπόν, τον «Πατέρα» ο Γιώργος Κιμούλης; Πριν να απογειωθεί, «προσγειώσε» το κείμενο μέσω της μετάφρασης. Ενώ την πλήρη, εις βάθος κατανόηση της κάθε κίνησης της προσωπικότητας του κεντρικού ήρωα και τη μετάδοση αυτής της κατανόησης στους θεατές μέσω απλού, ακριβούς και εύστοχου λόγου, χωρίς ιδιαίτερα χρονικά, εθνικά ή πολιτιστικά γνωρίσματα, τα οποία θα συντηρούσαν την απόσταση μεταξύ του έργου και του κοινού. Ως ηθοποιός υιοθετεί την ίδια μέθοδο, της έντιμης ακρίβειας χωρίς να επιτρέπει στον εαυτό του την παραμικρή συναισθηματική ασάφεια ή εκφραστική ανακρίβεια. Τολμώ να πω ότι την ίδια προσέγγιση χρησιμοποίησε ο Κιμούλης στον «Οιδίποδα Τύραννο» (σκηνοθεσία Νίκου Χαλαλάμπους), όταν διάλεξε ως κανάλι επαφής με το ρόλο-μαμούθ την πανανθρώπινη λογική και τον έντονο ψυχισμό που ένωνε την προσωπικότητά του μ' εκείνη του ήρωα του και κατέκλυζε το θέατρο.

Με τέτοια προσεκτική ακρόαση, το κείμενο του Στρίντμπεργκ δεν χάνει ούτε γράμμα και παρουσιάζεται με όλο το

πάθος της πεποίθησης και της πειθούς. Η πάλη των δύο φύλων, η σύγκρουση των δύο αρχετύπων - της θηλυκής συνέχειας και του αρσενικού ξαφνικού θανάτου - όλα αυτά διαβάζονται στη σκηνική αντιπαλότητα του Λοχαγού (του πατέρα) και της συζύγου του. Η Φιλαρέτη Κομνηνού εκπέμπει δύναμη, η μορφή της είναι τρομακτικά στερεή, σε διαμετρική αντίθεση με τη σπασμώδη ψυχοσωματική συμπεριφορά του πατέρα-Κιμούλη. Παράλληλα, με το να είναι πρόσωπο του εφιάλτη του Στρίντμπεργκ και του ήρωα του, η ηθοποιός κάνει την ηρωίδα της να επιδεικνύει τη δική της αλήθεια και αντλεί αυτοπεποίθηση από τη γυναικεία αλληλεγγύη. Στο ανδρικό στρατόπεδο η αλληλεγγύη απουσιάζει πλήρως, όπως ταιριάζει στη λογική του στρίντμπεργκικού κόσμου. Ο Δημήτρης Βάγιας προτείνει ενδιαφέρον σχέδιο του ρόλου του (τον θυμόμαστε σαν εξάιρετο Τηρεσία).

Οι μουσικές επιλογές του Κιμούλη είναι πολύ εύστοχες και προεκτείνουν τα σκηνικά δρώμενα στιλιστικά. Οι μουσικές του έργου προωθούν τη δραματική εξέλιξη, αλλά και παίζουν με το δράμα, το σχολιάζουν ειρωνικά. Εδώ, ίσως, ταιριάζει να πω ότι βλέπω Τσέχοφ στην παράσταση του Κιμούλη, βλέπω το γέλιο να μην αποκλείεται από τον πόνο και τη ζωή να διαθλάται σε κωμωδία και τραγωδία και να ξαναενώνεται σε θέατρο. Ισότιμος συνδημιουργός της παράστασης ο σκηνογράφος και ενδυματολόγος Άγγελος Αγγελή, φτιάχνει με το τσαλάκωμα του υφάσματος του διαχωριστικού φόντου την ατμόσφαιρα εγκλεισμού στον... εγκέφαλο (του πατέρα; Του Στρίντμπεργκ;) και τα περάσματα μέσω του διαχωριστικού λειτουργούν σαν περάσματα από παράνοια σε διαύγεια. Το αλογάκι σαν εγκαταλελειμμένο σύμβολο της παιδικότητας παίζει συγκινητικά με το μικρό αλογάκι-μπιμπέλο στο γραφείο του Λοχαγού. Ευαισθησία και γούστο και στα κοστούμια. Εξαιρετικοί οι φωτισμοί της παράστασης, σημαίνοντες, ατμοσφαιρικοί, ρυθμικοί, συνδυασμένοι με κίνηση και μουσική (Ben Ozmerod).

Μετάφραση-Σκηνοθεσία: Γιώργος Κιμούλης

Σκηνικά-Κοστούμια: Άγγελος Αγγελή
Φωτισμοί: Ben Ozmerod

Μουσική επιλογή: Γιώργος Κιμούλης
Παίζουν: Γιώργος Κιμούλης, Φιλαρέτη Κομνηνού, Δημήτρης Βαγιάς, Χριστίνα Κουτσουδάκη, Γιώργος Γεωργερίδης, Δήμητρα Σιγάλα, Στέλιος Ξανθουδάκης, Νίκος Μαραγκόπουλο. ●